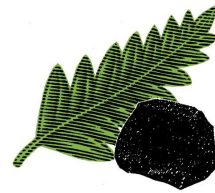

Kol Nytt

SVENSKA KOLINSTITUTET

Februari 2011

EU-toppmöte om energi

Den 4 februari hölls vad som i förväg annonserats som det första toppmötet (stats- och regeringschefer) i EU om energi. Utvecklingen på andra samhällsområden gjorde dock att man även behandlade andra frågor som bland annat oroligheterna i Egypten, finanskrisen och det fransk-tyska förslaget om harmonisering av ekonomisk styrning. Allt detta bidrog till att energifrågorna fick tämligen liten uppmärksamhet. Men även den relativa frånvaron av nya gemensamma energipolitiska mål bidrog till detta. Toppmötet ställde sig dock bakom de av kommissionen i förväg utarbetade slutsatserna. "Historiskt" sade kommissionspresidenten Barroso. Toppmötets alla slutsatser återfinns här: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/sv/ec/119178.pdf

Kommissionens ordförande Barroso lyfte fram fyra viktiga åtaganden för EU:

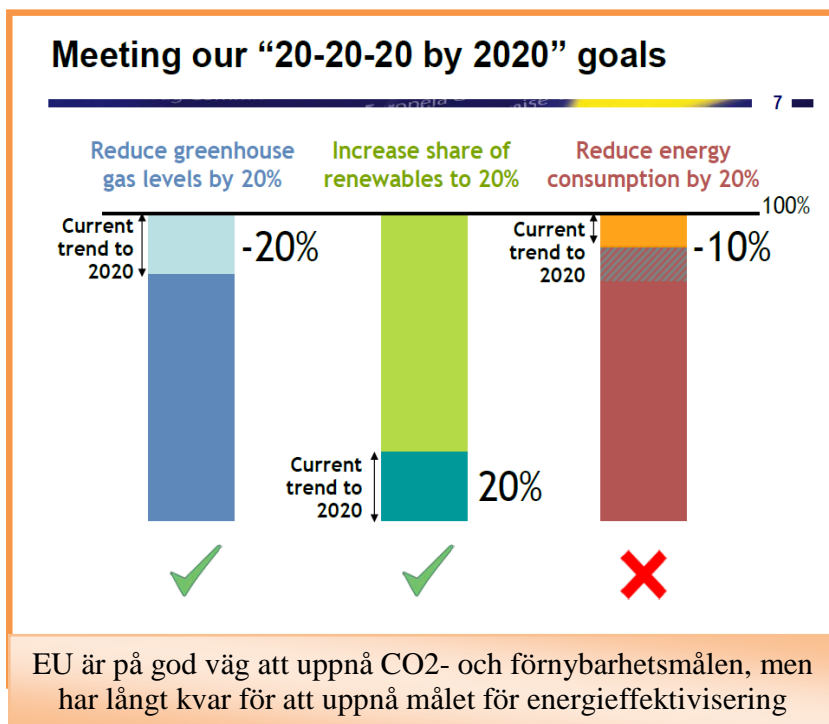
- * Genomför EU:s inre energimarknad till 2014
- * Inget land ska vara utan gas- och elförbindelser med något annat land 2015
- * Öka satsningarna på energieffektivisering
- * Samordna den externa energipolitiken

I slutdokumentet sägs följande om fossila bränslen, vilket även har bäring på kol:

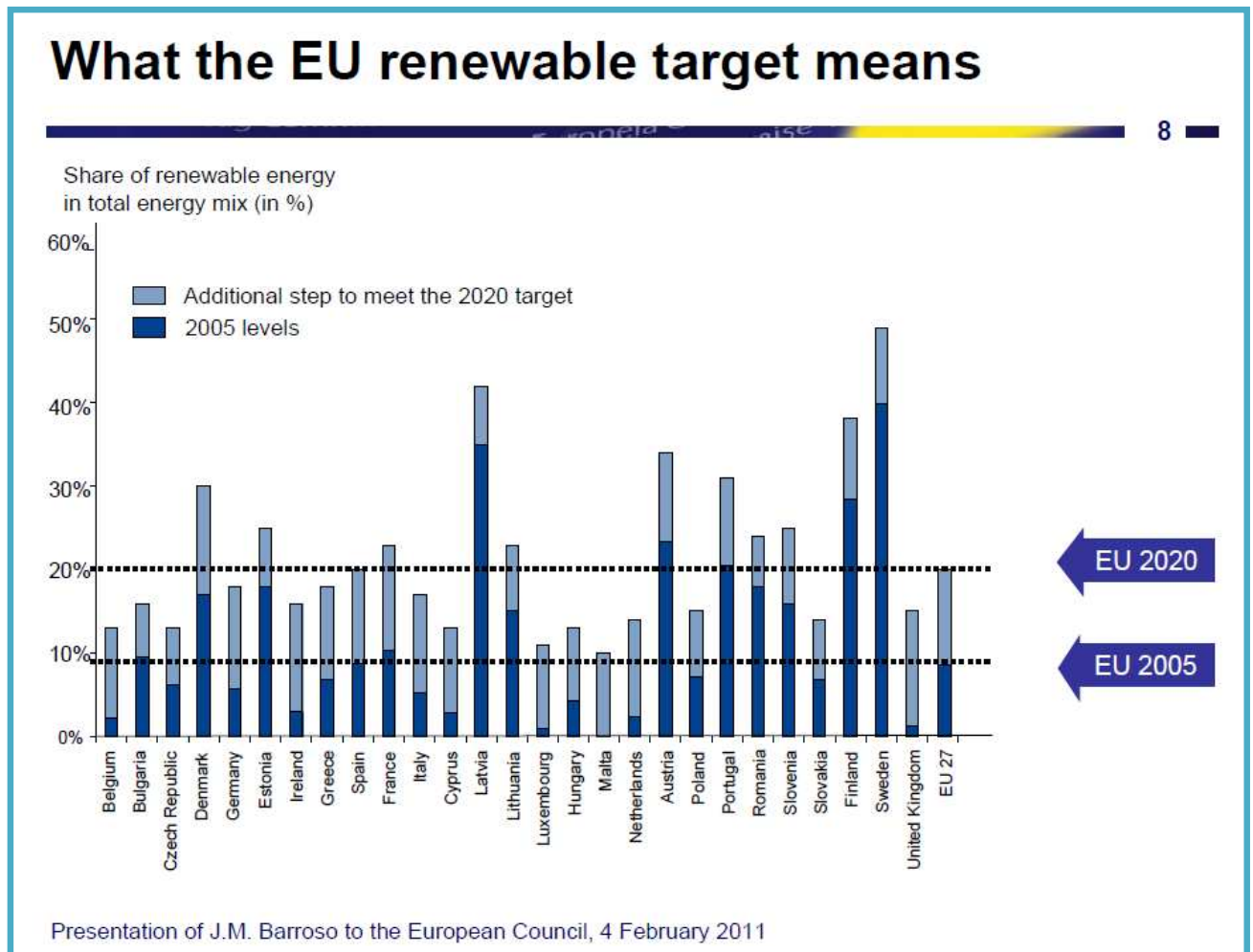
"För att försörjningstryggheten ska ökas ytterligare bör

Europas potential för hållbar utvinning och användning av konventionella och okonventionella (skiffergas och oljeskiffer) fossila bränsleresurser bedömas."

Inga bindande mål för energieffektivisering föreslås. Uppföljning ska ske under 2013.

Av speciellt svenskt intresse kan vara att se de europeiska ansträngningarna för att nå förnybarhetsmålet om 20 %. Eftersom länderna har olika förutsättningar är spridningen stor. Sverige ligger som bekant i täten redan idag och kommer att försvara sin position. Enligt den svenska målsättningen ska vi nå 50 % när EU som helhet når 20 %.

En ofta förbisedd möjlighet att öka andelen förnybart är att minska användningen av fossila bränslen. Då behöver inte all ökning komma från kostsamma nyinvesteringar i förnybart.

CCS nämns inte i toppmötesdokumentet

I december 2008 deklarerade Europas ledare att det skulle byggas upp till 12 fullskaliga anläggningar för demonstration av CCS till 2015. Målsättningen var att teknologin skulle

vara kommersiell till 2020. Det går emellertid trögt med detta och noterbart är att denna gång nämndes CCS överhuvudtaget inte i dokumentet från toppmötet.

Även för vissa av anläggningar som medelstilledning Programme for framtiden projekt som för realistiskt är Jämschwalde. Men miljoner euro som Vattenfall nu om

de sex prioriterade fått förhandsbesked om från "European Energy Recovery" (EEPR) är synnerligen osäker. Det närvarande verkar mest Vattenfalls förutom de 180 redan utlovats ansöker ytterligare stöd ur

kommissionens "New Entrants Reserve" (NER). Dessa senare medel kommer från den planerade försäljningen av 300 miljoner utsläppsrätter som ska kunna bidra med upp till 50 % av kostnaderna för projekt inom CCS och förnybart. (Bilderna från Schwarze Pumpe)

Oettinger vill inte ha 30 %-mål för CO2-minskningar

Flera EU-länder har argumenterat för att Europas målsättning för minskning av koldioxidutsläppen ensidigt ska höjas från 20 % till 30 % till år 2020 relativt 1990 års utsläpp. Storbritannien, Frankrike, Tyskland och de nordiska länderna står bakom detta. Men nu har den tyske energikommissionären Günther Oettinger satt ner foten. Han säger nej, eftersom han oroar sig för att det kommer att leda till en avindustrialisering av Europa om det inte sker samordnat med andra stora industriländer: *"I think we need industry in Europe, we need industry in the UK – and industry means CO2 emissions."*

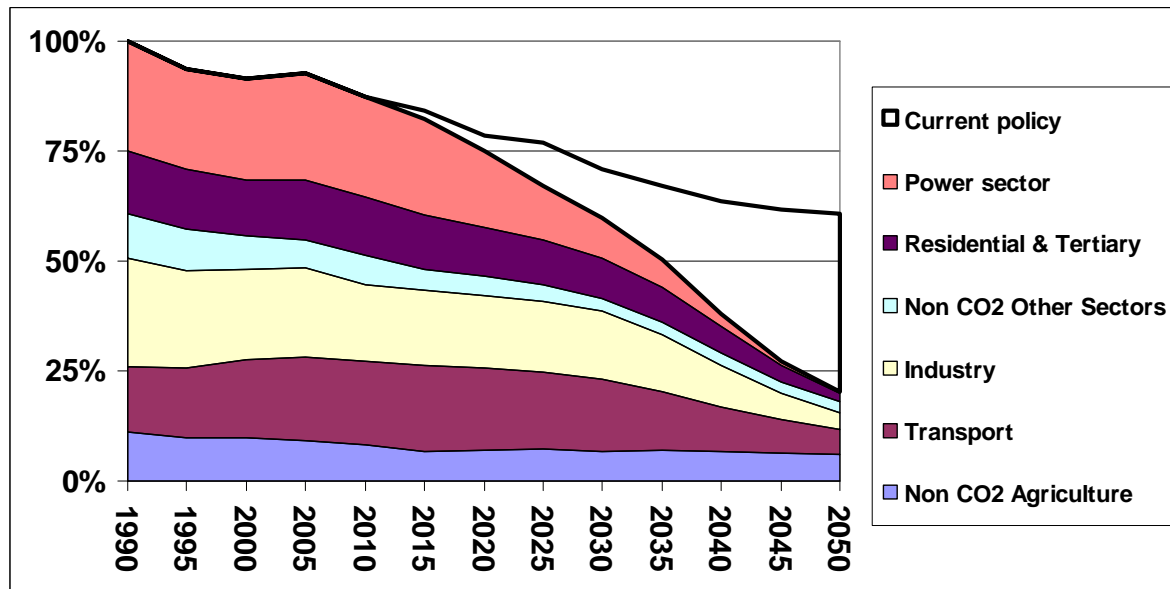
EU arbetar med en "low-carbon roadmap", släpps 9 mars – tror nu på 25 % koldioxidminskning till 2020

Kommissionen bereder för närvarande "A roadmap for moving to a low carbon economy in 2050". Tanken är att den ska presenteras den 9 mars. Analysen bekräftar att målet om en 20 % reduktion av utsläppen till 2020 kommer att uppnås. Men man slår också fast att om även energieffektiviseringsmålet om 20 % uppnås – just nu ser det ut som om man bara når cirka 10 % – så kommer man att klara 25 % reduktion av utsläppen till 2020 (jämför föregående notis!). Bland annat därför arbetar man nu också med en revidering av energieffektiviseringsdirektivet.

Man föreslår preliminärt följande mål för utsläppsreduktioner (jämfört med 1990):

- 2020: - 25 %
- 2030: - 40 %
- 2040: - 60 %
- 2050: - 80 á 95 %

Diagrammet illustrerar hur man tänker sig att ett 80 % mål till 2050 ska uppnås.

Revidering av energieffektiviserings- och kraftvärmedirektivet

EU-kommissionen arbetar för tillfället med att revidera kraftvärmedirektivet. En punkt på dagordningen är att sammankoppla kraftvärme- och energieffektiviseringsdirektiven. När kommissionen presenterar sina idéer finns fjärrvärmen med. Man talar om vikten av att fjärrvärmen finns med i stadsplaneringen, krav på fjärrvärme när det är möjligt samt stöd till utvecklingen av fjärrvärmen som infrastruktur. Dessutom markerar man kraftvärmen som en nyckel till effektivare energisystem. Svenska tankar breder ut sig!

Kolpriserna

Den senaste månaden har kolpriserna fallit tillbaka något till nivån 120 dollar per ton i nordvästeuropeisk hamn. Historiskt är det ett högt pris, speciellt om man beaktar att sjöfrakterna legat förhållandevis stilla efter den industriella återhämtningen från finanskrisen.

Tysk energistrategi

Kol Nytt har i oktober- och novemberutgåvorna 2010 berört den nya tyska energistrategi som lanserades i september. Det kan finnas anledning att för Kol Nyttts läsare något mer samlat referera vad den innehåller. Huvudkomponenterna är följande:

- Ökning till 2050 av förnybart till 80 % av elproduktionen och 60 % av primärenergien
- Minskning av CO₂-emissionerna med 40 % till 2030 och med 80 % till 2050
- Halvering av Tysklands konsumtion av primärenergi till 2050
- Fördubbling av takten i byggnaders energieffektivisering från 1 % till 2 % per år
- Reduktion av transportsektorns energibehov med 40 % till 2050
- Använd cirka 2 miljarder euro/år, genererade av systemet med handel med utsläppsrätter, till forskning kring klimatskydd, energieffektivisering och förnybart.

Ministrarna Röttgen (miljö) och Brüderle (ekonomi)

Strategin vällar nu debatt. Naturgasens roll nämns överhuvudtaget inte. På sikt måste kolanvändningen bli rent marginell om målen ska kunna nås. Realismen i målen ifrågasätts. Och det kraftiga stödet till solpaneler ifrågasätts alltmer. Under 2010 installerades minst 7 000 MW solceller, vilket ledde till att den skattekostnaden höjdes från 1,5 till 3,5 eurocent. Subventionerna är dessutom garanterade för en 20-årsperiod. (Jämför med det svenska elcertifikatsprogrammets stöd till bl a vindkraft!). För att möta protester från befolkningen annonserades i januari att stödet till solkraft kommer att minskas med upp till 15 % från 1 juli i år. Debatten har nog bara börjat!

E.ON håller igång gamla kolkraftverk

E.ON Energie har tidigare planerat att ta fyra gamla kolkraftverk i Ruhrområdet ur drift under nästa år. Det gäller vid Datteln 2x95 MW (från 1964) och 113 MW (från 1969) samt vid Herne 123 MW (från 1957). De skulle ersatts av ett nytt 1100 MW kraftverk vid Datteln. Något tillstånd för den nya anläggningen har dock inte erhållits. Bland annat har markanvändningsplanen ogiltigförklarats. Eftersom alla kraftverken även levererar fjärrvärme måste de nu hållas igång tills vidare.

Obama hotar med klimatveto

Kol Nytt rapporterade i förra numret om uppståndelsen i Kongressen när det blev känt att USA:s naturvårdsmyndighet EPA (Environment Protection Agency) har valt att börja reglera koldioxidutsläppen med hjälp av Clean Air Act. Kongressledamöter har nu väckt ett dussintal förslag om att begränsa myndighetens rätt att utnyttja lagen för detta ändamål. Men presidentens administration kämpar för sin miljöpolitik.

“What has been said from the White House is that the president’s advisers would advise him to veto any legislation that passed that would take away EPA’s greenhouse gas authority” säger Lisa Jackson, EPA:s chef. *“Nothing has changed.”*

En kritisk kongressledamot:

“EPA has continued to move forward with job-crushing greenhouse gas regulations for greenhouse gases” och framhöll att hans förslag *“establishes that Congress shall set the nation’s energy and climate policy and eliminate these job-crushing regulations”*.

Lisa Jackson, Environment Protection Agency →

Den häftigaste attacken hittills mot EPA kommer från Representanhusets tidigare talman Newt Gingrich. Han begär att myndigheten avvecklas och ersätts med *“an organization more friendly to business”*.

Colombia: Världens 4:e största kolexportör med 1 % av brytningen

Colombia svarade 2009 endast för 1,2 % av världens kolbrytning. Och man beräknas inte ha mer än ungefär 2 % av de samlade kolreserverna. Icke desto mindre är det colombianska kolet mycket intressant:

- Låga brytningskostnader
- Lågt askinnehåll
- Låg svavelhalt
- Högt energivärde
- Strategiskt geografiskt läge

Och därför svarade Colombia för mer än 8 % av världens kolexport 2009.

De viktigaste kolregionerna är Guajira med det stora dagbrottet Cerrejon och Cesar med ett flertal gruvor. I bägge regionerna bröts drygt 30 miljoner ton kol under 2009. Kolet från Cerrejon transporteras på järnväg till utlastningshamnen Puerto Bolivar och kolet från Cesar på motsvarande sätt till hamnen vid Santa Marta.

Traditionellt har colombianskt kol exporterats till USA och Europa. Men med den pågående breddningen av panamakanalen, som beräknas bli klar under 2014, kommer möjligheterna att försörja även de asiatiska marknaderna att öka.

Venezuela ökar sin kolexport

Även Colombias grannland Venezuela exporterar kol, om än inte i samma omfattning. Prognoser visar dock på en ökning med 50 % från 2010 till 6 miljoner ton i år.

Chile importerar 50 % mer kol 2011

I Chile startas sex nya kolkraftverk i storlekar från 150 MW till 350 MW under 2010 och 2011. Det beräknas öka kolimporten från 6 till 9 miljoner ton på ett enda år. Under förra året inköptes mer än hälften av kolet från Colombia. Även vattenkraften spelar en viktig roll i Chiles elförsörjning.

Mocambique drar igång kolexporten under 2011

Kol Nytt berättade för två år sedan att stora investeringar i kolutvinning, järnvägstransport och utlastningsanordningar inletts för att exploatera kolfälten i Moatize. Nu har projekten kommit så långt att exporten drar igång efter det att första utbyggnadsetappen av hamnen i Beira blir klar i juli. Utlastningskapaciteten blir initialt 2 miljoner ton per år, men planeras ökas till storleksordningen 20 miljoner ton per år. En beskrivning av projektet finns på sidan 10 i Kol Nytt från mars 2009, som nås via följande länk: <http://www.kolinstitutet.se/Kol%20Nytt%20mars%202009.pdf>

Kina importerar mer kol än någonsin

Totalt kom Kina upp i en import av 166 miljoner ton 2010. Av detta avser 119 miljoner ton energikol och 47 miljoner ton kokskol. Detta var en ökning av den totala kolimporten med 40 miljoner ton jämfört med 2009 och med 125 miljoner ton jämfört

med 2008. Kina är sedan 2009 världens näst största kolimportör. Nästan hälften av energikolet köptes från Indonesien. Kokskol importerades främst från Australien (minskande volymer) och Mongoliet (starkt ökande volymer).

Samtidigt minskar Kina sin kolexport. För 2010 utfärdade myndigheterna exportlicenser för 25,5 miljoner ton, medan man för 2011 bara medger 18 miljoner ton.

Indonesien exporterar mer kol än någonsin

Preliminära siffror för 2010 visar att Indonesiens kolexport ökade med 39 miljoner ton till 240 miljoner ton, eller med nästan 20 %, i jämförelse med 2009. Köparländerna radar upp sig enligt följande (Italien är största mottagarland utanför Asien):

- Kina 62 milj ton (+ 28)
- Indien 37 milj ton (+ 5)
- Sydkorea 35 milj ton (+ 6)
- Japan 30 milj ton (+/-0)
- Taiwan 20 milj ton (- 2)
- Thailand 10 milj ton (+ 1)
- Filippinerna 9 milj ton (+ 3)
- Malaysia 11 milj ton (+ 2)
- Hong Kong 8 milj ton (- 2)
- Italien 5 milj ton (+/-0)
- Holland 3 milj ton (+/-0)
- Spanien 1 milj ton (- 3)
- USA 2 milj ton (+/-0)

De största exporthamnarna är Samarinda (se kartan) och Taboneo på Kalimantan. Från Samarinda skeppades 70 miljoner ton (+ 24) och från Taboneo 46 milj ton (+ 9).

Japans och Sydkoreas kolimport fortsätter att växa

Japans samlade kolimport uppgick 2010 till 177 miljoner ton (158 miljoner ton 2009). Nära 30 % av importen är kokskol. Japan är fortsatt världens ledande importör av kol.

Sydkoreas motsvarande siffra för 2010 var 111 miljoner ton (96 miljoner ton 2009). 17 % av volymen avser kokskol. Sydkorea är tredje största importland.

För såväl Japan som Sydkorea är Australien den viktigaste leverantören av kokskol. Indonesien dominerar energikolleveranserna till Sydkorea medan Australien är störst på den japanska marknaden.

Polens kolexport ökade 2010

Totalt exporterade Weglokoks 9 miljoner ton under 2010, en ökning med 2 miljoner ton. 5,5 miljoner ton transporterades sjövägen och 3,5 miljoner ton landvägen. Tyskland köpte nästan hälften av allt exporterat polskt kol.

Kolexport från ryska hamnar

Ryssland omges av många hav. Det betyder också att kolexporten går åt många håll. Så här såg det preliminärt ut 2010 i jämförelse med 2009.

Hamn	Hav	Export 2010	Relativt 2009
Vostochny	Japanska/Stilla havet	14,7 milj ton	+ 1 %
Nakhodka	Japanska/Stilla havet	2,3 milj ton	+ 19 %
Yeisk	Azovska/Svarta havet	1,0 milj ton	+ 66 %
Archangelsk	Barents hav	0,4 milj ton	+ 50 %
Ventspils (Lettland)	Östersjön	3,7 milj ton	- 29 %
Riga (Lettland)	Östersjön	11,6 milj ton	- 17 %

Sandvik – stor leverantör till gruvindustrin

Kol Nytt har tagit för vana att med ojämna mellanrum uppmärksamma svenska industriföretag som på världsmarknaden levererar utrustning till bland annat kolindustrin. Denna gång lite information om Sandvik.

Sandvik Mining and Construction har sitt globala centrum för utveckling och produktion av krossar för gruvindustrin förlagt till Svedala i Skåne. Under hösten 2010 beslutade man att just i Svedala investera 300 miljoner kronor i en ny produktionsanläggning för tillverkning av nyckelkomponenter i krossar. Den nära 6 000 kvadratmeter stora anläggningen kommer att stå färdig om cirka ett år. Slutmonteringen av krossarna sker såväl i Svedala som i andra länder. Man har även beslutat att i Svedala bygga ett nytt distributionscenter gällande reservdelar för Europa-marknaden.

Företagsledningen framhåller att *“Sandvik Mining and Construction har under de senaste åren konsoliderat tillverkningen till större och högeffektiva anläggningar. På alla platser där vi har tillverkning skall den vara i världsklass och det gäller i allra högsta grad vår anläggning i Svedala där vi även har vårt produktutvecklingscenter för krossteknologi.”*

Nedanstående bild och text är ett exempel på Sandviks profilering i utländsk fackpress.

Reclaimers

Sandvik reclaimers are designed to reclaim bulk materials from stockpiles at mines, ports, steel plants, power plants, etc., in a quick, efficient and orderly way. They are available in several main types, including bucket wheel, scraper and drum-type reclaimers, and in many configurations and sizes, with capacities from 500 to 20,000 tph and more. The choice of design depends on factors such as the size and shape of the stockpile, the type of material to be reclaimed, the required reclaiming rate and the need for blending or homogenisation.

Rysslands första “coalbed methane (CBM) to energy project” invigt

Gazprom har provborrat i ett ryskt kolfält nära Kemerovo och den infångade metangasen omvandlas av General Electric med hjälp av en 1 MW Jenbacher-motor till el som matas ut på det lokala nätet. Nyligen hölls en ”grand opening” av projektet efter det att kontrakt tecknades i september 2010.

Myndigheterna ser det som ett viktigt bidrag i arbetet med att förbättra gruvsäkerheten, miljöprestanda, energieffektiviteten och kolbrytningens ekonomi.

För General Electric är projektet ett led i företagets globala arbete att ta till vara kolgaser från olika källor. Man har totalt 400 MW av liknande installationer i drift runt om i världen.

“The flexibility of GE's Jenbacher technology will enable our customer to utilise methane that would otherwise be released from the mine into the atmosphere and convert it into valuable heat and electric power. This also will reduce CO₂ emissions.”

Australien inför koldioxidskatt

Vid en presskonferens den 24 februari presenterade Australiens premiärminister Julia Gillard regeringens förslag om att en CO₂-skatt införs från den 1 juli 2012. Inom 3 – 5 år ska sedan ett utsläppshandelssystem vara på plats. CO₂-skatten läggs på energi, industri, transporter och avfall. Jordbruket undantas och hushållen ska kompenseras.

Gillard: *"I'm determined to price carbon. The time is right and the time is now. I do not believe Australia needs to lead the world on climate change, but I also do not think we can afford to be left behind."*

Regeringens mål är att koldioxidutsläppen ska minska med 5 % till år 2020.

Oppositionsledaren Tony Abbott (Liberal Party) kommentar är att han ska starta en "fear campaign" och att han anser att koldioxidskatten är en "great big new tax".

Förslaget har förberetts av en parlamentarisk "climate change committee" bestående representanter för regeringen (Labor Party stött av Greens) och två inflytelserika men oberoende parlamentsledamöter. Alla medverkade på presskonferensen.

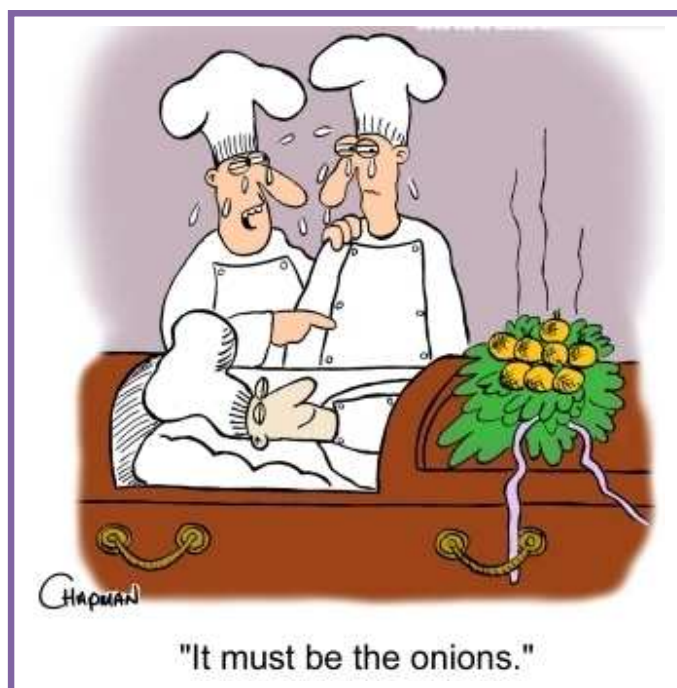
Till sist – tack för mig!

Denna gång blir det avslutningsvis inte ett traditionellt

"På återhörande!"

Jag har begärt hos styrelsen att efter 50 månader som VD i Svenska Kolinstitutet och 46 nummer som redaktör för Kol Nytt få gå vidare i livet med andra uppgifter. Styrelsen har hörsammat min begäran. Detta är därför mitt sista nummer av Kol Nytt.

Samtidigt som jag nu alltså trappar ner mina operativa aktiviteter för

Svenska Kolinstitutet, har föreningens valberedning inför årsmötet den 9 mars föreslagit att mitt formella ansvar trappas upp genom ett ettårigt förordnande som föreningens ordförande. Så jag kommer med intresse och engagemang att följa den fortsatta verksamheten från mycket nära håll!

Min efterträdare i bägge rollerna är en i energisammanhang utomordentligt välkänd person, nämligen Magnus Grill. Den som inte känner honom kan med fördel googla på hans namn. Datorskärmen blir välfylld!

Det här fotot på Svenska Kolinstitutets nya VD och redaktör fanns att fånga på nätet. Ursprungligen har den varit publicerad i Helsingborgs Dagblad.

Välkommen Magnus och lycka till!

Tack för mig!

Tomas Bruce

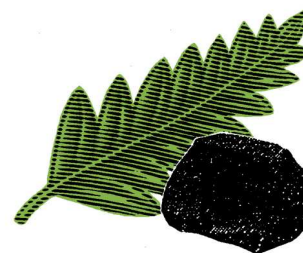
tomas.bruce@kolinstitutet.se ersätts nu alltså av:

magnus.grill@kolinstitutet.se men hemsidan är densamma:

www.kolinstitutet.se liksom telefonnumret:

08 – 525 099 39 och adressen:

Svenska Kolinstitutet
Box 1026
101 38 Stockholm

SVENSKA KOLINSTITUTET